

www.np.rs

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 25.

20. (7.) јуна 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издази сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издази и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Највећа цена вуне.

Рат је свима пољопривредним производима подигао цену, али можда ни једном у тој мери као вуни. Последњих дана је изашла наредба, која регулише цену вуне тако, да утврђује највећу цену, која се сме за вуну искати. Дакле стојимо са вуном исто тако као и са пшеницом, ражи, зоби итд. све те производе не смемо скупље, него што је утврђена цена, продавати. Наредба о највећој цени вуне у толико се разликује од досадањих наредба, у колико највећу цену тога производа не утврђује по 100 килограма, него о томе располаже, шта је највећа дозвољена цена једнога килограма чисте вуне.

овце скидамо, не може за предење, ткање употребити, јер вуна у томе стању богме много прљавштине садржава. У овчијој бунди имаде осим вуне, масти, зноја, земље, песка, ђубрета и сувише! То је тако не само код вуне, која се масна шиша, него и код такве вуне, која је на овци опрана остаје толико од тих прљавштине, да, пре него што ју предемо и ткамо, морамо ју у творници поново честито испрати. Још више захтева прање у творници масно шишана вуна. С помоћу фабричког прања — што је творничару свагда цељ, да се што боље изведе — даде се сва прљавштина уклонити, како из масно шишане вуне тако и из вуне, која је на овци већ једном опрана. Што после фабричког прања остаје, то је чиста вуна.

Зашто је то тако?

Врло пам је добро познато, да се вуна, у такоме стању како га са

Колико од разноврених вуна, што

се у нашој држави производе, ова или она врста чисте вуне даје, то се не само по врсти оваца и по пределу, него тако рећи по стаду мења. Од два суседа је код једнога вуна маснија, али је у ње више прашине и прљавштине него код другога; код једнога је више пута стадо у киши било те је киша један део прљавштине испрала, дочим су се код другога овци суви вратили кући. Па онда како је разно прање! Код једног газде је вода добра за прање, код другога је вода рђава; један газда боље разуме прање други лошије, а и време може да прање поквари итд.

Нема човека на свету, који би све то умео у рачун узети и могао рећи, какве чистоће вуна долази у промет из ове или оне жупаније, из овог или оног предела. Још је наравно теже пресудити, какве је чистоће вуна која из појединих пољопривредних подuzeћа на пијацу долази а то значи колико је чисте вуне у тим вунама са разних места, разних врсти, масних или праних.

А то ће сваки увидети, да од две вуне еасвим једне врсте она вуна, од које 400 килограма садржавају у себи на пример само 20 клгр. чисте вуне, не може исту цену имати као она вуна, која у сваких 400 клгр. имаде 30 клгр. чисте вуне, него је право, да цена одговара множини чисте вуне. Зато се и није могла цена вуне по 400 клгр. утврдити без обзира на то да ли је вуна масно шишана или већ једном прана, него се морало тако учинити као што је у наредби изве-

дено, то јест утврдити највећу цену килограма чисте вуне.

По наредби је цена једнога килограма чисте вуне ова:

За најфинију мерино вуну К 20—	
За вуну за тканину _ _ _ _	« 17—
« « « « _ _ _ _	« 15—
« « « « _ _ _ _	« 11—
За цигају-вуну _ _ _ _ _	« 9.50
За рацку _ _ _ _ _	« 7.50

Наредба дакле као што видимо не утврђује једну цену по килограму чисте вуне, него **опредељује** шест степени. Ти разни степени у ценама означају **финоћу** вуне и названи су по трговачком обичају. Те разне цене су зато **опредељене**, јер није право да се за један килограм грубе вуне иста цена плати као за килограм врло **фине** вуне, него цена «чисте вуне» треба да се према **финоћи** вуне мења.

Но али како ће се газда у тој наредби **разазнати**, када му није познато колико «чисте вуне» имаде у његовоме производу, а ни то не зна у који **степен** спада његова вуна?

Пут, који тој **цељи** води је ово:

Постоји у Будапешти (V., Klotildutca 22.) једна институција, која спада под пољопривредно министарство, а то је Државни кр. угарски завод за **определење** вуне (Országos m. kir. gyarjuminösítő intézet). Тај завод даје **бесплатно** извешћа свакоме газди о томе колико му производ чисте вуне садржава и у коју класу по наредби спада. Газда не треба дакле ништа друго да чини само нека **пошаље** пробу своје вуне томе заводу и да **моли** да се мустра испита.

По себи се **разуме** да се завод не

може о томе осведочити да је газда како ваља пробу узео. Из тога излази, да завод само толико може рећи, да је припослата мустра такога и такога квалитета и да је у њојзи толико и толико чисте вуне, но не може рећи, да ли је и она вуна така, као припослата мустра, која је код куће на продаји. Информација завода се дакле само на мустру односи!

Ако дакле газда жели да добије поуздану слику о квалитету своје вуне, овда треба да пази на то, да је заводу припослана мустра добра просечна проба. Не ваља узимати пробу ни једино из вуне доброга, а ни само из вуне рђавога квалитета. Најбоље је ако мустру узмемо из овчије бунде такога квалитета, који одговара просеку а ако је вуна врло разноврсна, онда барем треба да се трудимо да и у пробу од разних квалитета узмемо саразмерну количину и на то ваља при узимању пробе пазити, да не само од овна или само од овце узмемо мустру, него да те разне вуне у такоме саразмеру помешамо у проби како се у роби налазе. Од јагањаца ваља свагда засебну мустру узети.

Вуна са трбуха, ногу и отпатци вуне се за себе у џакове скупљају. И од тога ваља засебну мустру узети и по десети део множине је довољан. Ако газда и од те вуне са трбуха, ногу и од отпадања заводу засебну пробу пошаље онда треба да извести завод и о томе колико имаде и од те врсти вуне.

Од масно шишане вуне ваља послати заводу пробу од 4—5 кила, од

пране вуне 2—3 киле. Но ако се више њих сложе да вуну продаду и на тај начин се скупи множина од 1000—1500 и више кила, онда треба и проба да је већа. У такоме случају ваља заводу послати од масне вуне 8—10 а од пране 4—5 кила.

Проба не пропада за газду, јер ако жели, завод му враћа онај део пробе, који при испитивању није унутребљен био. Ту жељу ваља одма заводу саопштити када пробу шаљемо.

Поштанске трошкове снаша газда. Још и на то нам ваља дати обавештаја како израчунава себи газда цену своје вуне на основи информације завода. Узмимо за пример, да је завод у припослатој мустри путем испитивања нашао 30 процената «чисте вуне» и да је определио трећи степен квалитета а томе је цена 15 круна. По томе садржавају 190 кила вуне 30 килограма чисте вуне. Производителј ће дакле добити за сваку метерценту 30×15 а то су 450 круна!

И ако завод не саопштава цену, него само о садржају чисте вуне и о квалитету даје обавештаја, на основи те информације ће газда моћи израчунати највећу цену, коју му је дозвољено за своју робу искати.

Нове наредбе. Угарски министар-председник издао је варадбу, којом се овлашћује министар трговине, да у оправданим случајевима може дезволити изнимке од оних правила, која су наредбом од 30. марта одређене за производњу брашна и за мешање пшеничног и раженог брашна са брашненим сурогатима. Цену за пшенично брашно, које ће се у смислу ове наредбе изузетно производити од пшенице, установљивати ће министар трговине.

Храњење, гојење шећером.

Стара је ствар, да коњ врло воли шећер. Обичај је, да коњу, када га учимо јахању дајемо после учења комад шећера. Паметна животиња то запамти и у нади да после рада добива слаткога шећера, послушна је своме јахачу.

Научењаци, који то разумевају пронашли су, да шећер није само за кус, него и изванредна храна, која за трећину више вреди него зоб, коју коњима дајемо или кукуруз, који гоји а више вреди и од мекиња.

Меласа или шећерни сируп, што га добијемо при фабрикацији шећера, имаде у себи много шећера и већ се давно употребљава при храњењу домаћих животиња. У будуће ће се и чист шећер за ту цел употребљавати.

То је нарочито важно данас, када кукуруз за хлебац потребујемо, зоб се већином за војничке коње потроши, а мекиња једва имаде а и то је скупо. И за то је то важно, јер наше творнице онај део шећера, који су у мирноме времену у стране земље извозили, данас га не могу онамо слати.

Влада, да би олакшала употребу шећера за храну и гојење, укинула је порез на такав шећер, услед чега је такав шећер по умеренију цену долази у руке газдама. Цена таког од пореза ослобођеног шећера износи априла месеца 27 круна 20 филира, маја месеца 27 круна 40 филира, а јуна 29 круна 60 филира. Према ве-

ликим ценама зоби, кукуруза и мекиња је дакле тај шећер доста јефтин.

Да се не би са шећером злоупотребе дешавале и да га неби за јело трошили, влада је наредила, да га ваља за јело неупотребљивим учинити, као што се то дешава са шпиритусом, који служи за осветлење. Тај процес називамо денатурализацијом. У денатурализованом шећеру имаде на сваки сто кила пет кила сламасте сечке или плевне и једна кила угља од костију. Са тим материјама помешан шећер слободно можемо животињама дати као храну — али то није јело за људе.

Испитавањем је доказано да је шећер од највеће користи за коња и за свиње. Није добар за рогату марву, јер ова имаде такав стомак, да за њу шећер не вреди много. Зато дајмо шећер коњима у место зоби а свињама у место кукуруза и јечма. На тај начин остаће нам мекиње за краве музаре, које ту храну врло потребују.

По коњу можемо дати дневно два килограма шећера а код свињчета се рачуна на по сто кила живе тежине дневно пола киле.

Познато је да у шећеру нема беланчевине, која је при хранењу животиња неопходно потребна. Зато једино шећером не можемо никакав жив створ одржавати.

Беланчевине имаде у сену, детелини, лудерни и грахорици итд., дакле да је та пића редовна храна коња. У слами је мало беланчевине, још је највише имаде у слами од грашка.

Са севернога ратишта: «Тиролско село» крај Дунајеца.

У погледу хранења свиња треба да знамо, да репа и кромпир садржавају у себи врло мало беланчевине. У зрнима пшенице, ражи, јечма итд. имаде доста од те хранљиве материје, али то зрно данас потребујемо за друге цели. У мекињама и у свему што у млину отпада имаде доста беланчевине, но то би врло скупа храна била. Врло много беланчевине имаде у клијалој млати, у осушеној кукурузној помпији, у осушеној пивској комини, у сваковрене зејтин-погаче. Ако од тих можемо да набавимо, овда нам је на тај начин могуће беланчевину надокнадити. После бербе грожђа можемо и комину употребити, јер и у њој је много беланчевине.

Као врло хранљиву и у погледу беланчевине богату храну ваља нам овде споменути брашно од крви и од меса. Та брашна помешајмо са шећером и то узмимо десетину тежине шећера.

Шећер за храну можемо поручити путем жупанијског пољопривредног надзорништва на основи сведочења општинског поглаварства. Најмање шест метарских центи се могу поручити. Ако коме мање треба или жели себи само на пробу набавити, тај нека у друштву са другима поручи горњу множину. По цак се, по центи две круне плаћају, али свакоме је дозвољено да своје цакове пошаље. Трошкове око шиљања купац плаћа, творница само до жељезнице шаље бадава: две творнице продају такав шећер за храну. Једна је у Диосегу а друга у Нађсомбату.

Комадање кромпира. Данас у овим врло тешким приликама, када је свако семе врло скупо и када нам ваља добар део местичавих јесењих усева преоравати, треба нам много семена те ваља да га штедим. Кромпир се сеје обично са целим груменом само мале газде секу грумен на мање комаде. Зна се: да на једном грумену кромпира имаде више ока која терају, те из свакога такога буднога ока одрасте по једно стабло. С тога препоручујемо ратарима да пре сетве расеку сваки грумен кромпира, мањи на два а већи на три-четири комада те да онда сеју ово комађе. Тиме ће уштедити много семена а то је данас врло важна ствар.

Самлевање и продаја брашна. По новијој наредби владиној они млинови који међу више врста брашна — међу жито пошто су му одузели једнолике мекиње и отпатке на 87% — Од овога слободно је само три врсте брашна зготовити. Наиме: 1. финога брашна за тесто (или место овога гриса), 2. брашна за кување, 3. једну врсту хлебнога брашна. Брашно за тимарење (прекрупу) није слободно млети. Ако млин производи само једну врсту брашна, дужан је самлети жито на 90%.

Мешано брашно слободно је само тако продавати, да се види да је брашно мешано и у којем размеру. Млинови могу само тако примити од помељара жита или ражи да им мељу, ако помељар у исто време донесе са собом исто толико јечма или кукуруза или уједно 2 врсте хране да му се меље.

У пажњу виноградарима!

Наш поштовани сарадник госп. С. Којдл саопштио је у осечком економском листу «Gospodar»-у — виноградарима ову напомену :

Пошто многи наши виноградарии још увек нису на чисто у томе када се имаду виногради сумпорити с обичним, када с бакрено-сумпорним прахом, а када пак штрцати с растопином модре галице и вапна или пероксида и вапна, то им овим дајем поновну упуту :

Када су младице нарасле дуљину од 10—15 цм. тада се морају попрашити с обичним сумпором (против оидиума или плесни). Кратко време иза тога (8 до 10 дана) штрцају се растопином модре галице и вапна (против пероноспоре болести лишћа), а након тога се праше с бакрено-сумпорним прахом (истодобно сузбијање пероноспоре и оидиума).

После цветања или за време самог цветања штрцају се виногради растопином модре галице и вапна или пероксида и вапна против пероноспоре, а кратко време иза тога праше се поновно с бакрено-сумпорним прахом (против пероноспоре и оидиума). Даље се према потреби штрцају растопином модре галице и вапна или пероксида и вапна против пероноспоре, а с обичним сумпором праше се против оидиума.

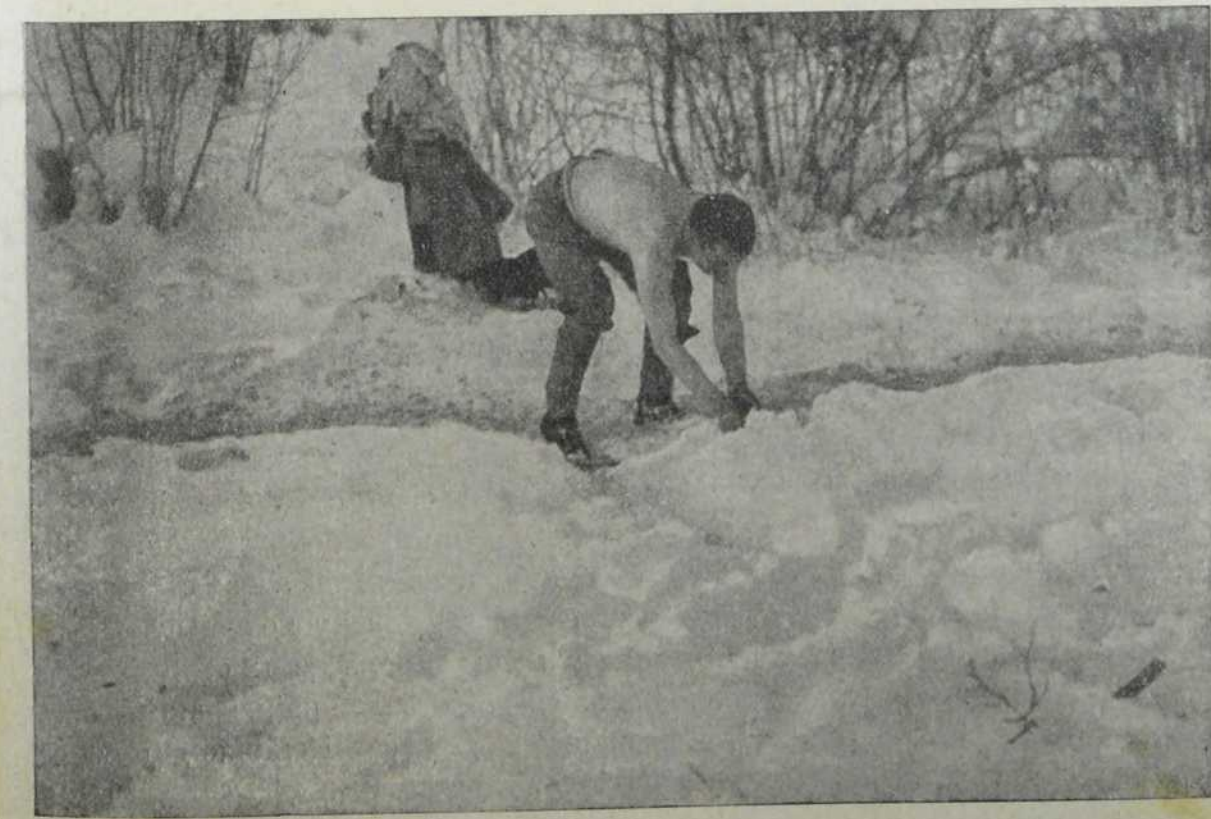
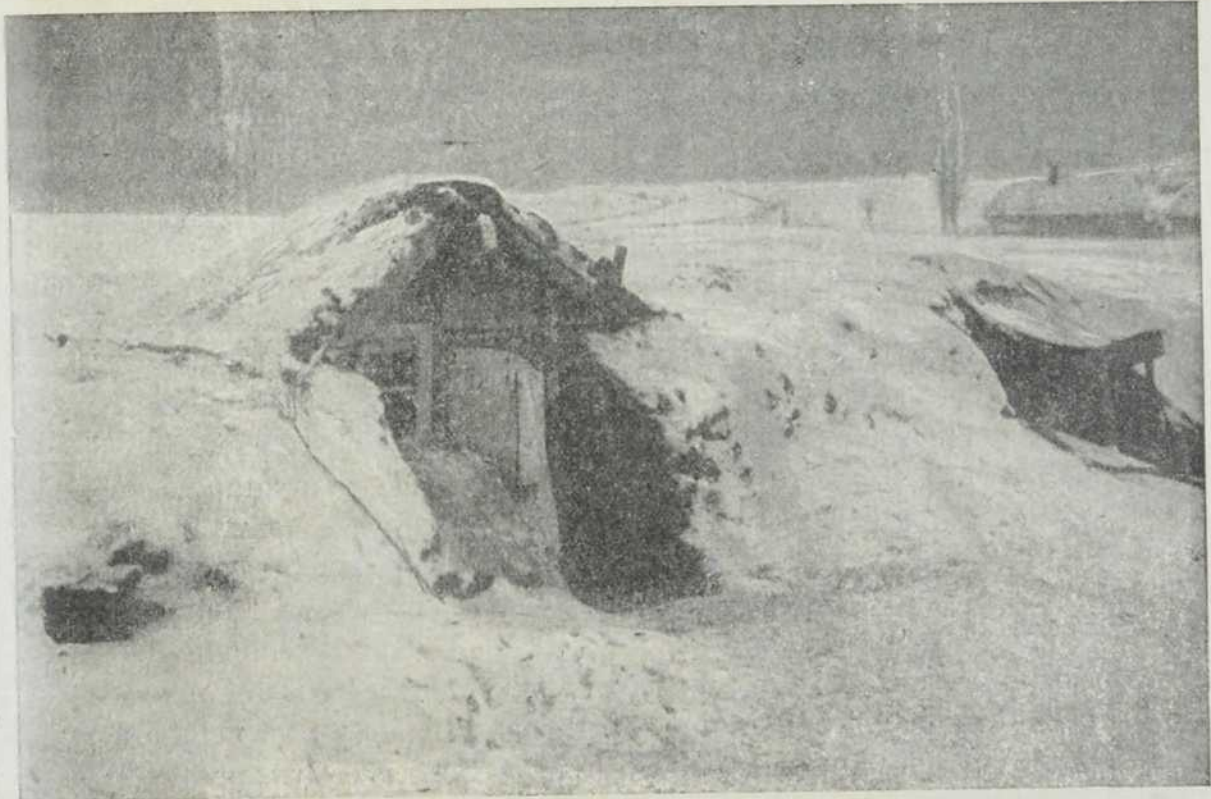
Нешто о зарази пегавог тифуса.

Тај немии гост, који се пре више од стотину година био оставио уопће наше крајеве, те се јављао врло ретко почео је поновно да тражи своје жртве у нашој монархији.

У осталим деловима наше монархаје та се болест није раширила али поред свега тога лечници су упрли све своје силе, да спрече даље проширење те пошалине.

Здравствени одел аустријског министарства у Бечу издао је службено саопштење, по којему разабиремо, да је укупни број болесника од пегавог тифуса изнашао до конца фебруара т. г. 432 случаја, од којих отпада претежни део на Штајерску (200 случајева). Болест се највише појавила међу интернираним особама и заробљеницима, те је изнашала до сада укупни помор од 33 %.

Познато је, да је та болест највише беснела у Енглеској, Русији и на истоку. Енглези и Руси највише су долазили у дотицај са источним народима, за то су и пренели ту опасну болест у своју домовину. За Наполеонских војна у Египту и Сирији, француске су чете биле донеле клицу те пешалине и у Француску. Разни писци старог и средњег века спомињу је у својим списима, а познато је, да су је и крсташи превели у

1. Мазге вуку муницију. — 2. «Свратиште Смет». — 3. Гробница 24-аша ловаца (Барска момчадија) украј Дунајеца. — 4. Ловац се умива (мартовски снег улепшава!).

Са северга ратишта.

обилној мери у Европу и од ње страдати.

Пегави тифус појављује се на разне начине, но обично са јаком главобољом и хуњавицом. Након станovitог времена наступају јаки болови у врату, у леђима и мишицама уопће. Након пет или шест дана, дођу црвене пеге по телу, најобичније по трбуху, које се онда даље шире. Те пеге, које су прва малене, брзо се прошире и попримају тамно-црвену шару.

Друга седмица болести је најопаснија за болесника, онда болесник виси о танкој нити између живота и смрти. Обузме га несаница, трзавина, јака огујиса, не може ла нађе мира ни покоја ни за сами час. Тад наступа срчана слабост, болесников је језик опор и сух, обично изасут црваним пегама. И куцање срца ослаби.

Ако болесник превали еретно другу седмицу боловања, опасност постаје све мања и мања. Као први видљиви знак опорављања је дубок сан, који обузме болесника, баш ради тога што сама природа иште окрепе у сну. Знакови реконвалесценије наступају убрзо, те се болесник брзо опорави.

Како настаје узрок те болести није још довољно познато, али се иначе зна да ју пренаша један зарезник т. зв. «гризица» (мољац). Тај зарезник последује у себи клицу те болести, онда је убодом уштрца у човечју крв, која се тако окужи. Познати специјалиста у тој болести др. Николе, доказао је, да се та болест појави истом након четрнаест дана

након убода. Кад се зараза већ уврежила у телу, онда проузрокује у крви специјални један отров, који се назива «токсин». У нашем телу, као и код осталих инфективних болести, настаје реакција и тад се појави протуотров тој болести, који уништава деловање токсина. Ако тај протуотров превлада у крви, онда човек оздрави.

Да се очувамо те страшне болести, најбољи је лек и презервативно средство чистоћа у храни и оделу. Дакле препоручује се свима онима, који хоће да се очувају од обичног и пегавог тифуса, да се строго држе свих хигијенских правила, да чешће перу тело и одело, да се уклањају дотицају заражених болесника, да уопће живе солидно и разборито.

«С. Л.»

Огледало светскога рата.

Руски извештаји почињу да буду искрени. До сада су увек тајили своје губитке, али сада су у Русији постали малодушни, забринути; почињу да обеђују и сумњаче а све са овога наглога повлачења руске војске. Почињу људи да долазе к себи и да увиђају: да је било крајње лакоумље почињати рат са Немачком и са Аустро-Угарском.

По новинама руским, енглеским и француским, почињу да се појављују

Са ратишта у Руској-Пољској: Изглед са наших положаја преко Ниде на руске подстаје.

Станци писани од страха и од очајања. Траже све лека чудотворна средства да им та помогну, баш као оно тешком болеснику, који је на самрти, па ишчекује да ће му помоћи врачаре и бајалице. Са такога очајања почиње свет у Русији да се бунти и да криви савезнике. Многи је страх настао и отуда, што је нестало и муниције и бунције разривају барутане само да ускоре завршетак рата и склапање мира. Руски цар је од муке се разболео те премишља да узме главну команду војске из руку оболелога великога кнеза Николајевића те да је преда другоме врховноме заповеднику.

Са свега овога и са оне дивне слоге, са којом наша и немачка војска постизава из дана у дан све то веће успехе — јача у нама пада: да ће скорим коначна победа бити наша.

Ми смо Талијанце у долини реке Изонцо тако жестоко потукли, да ће им скорим проћи воља да и даље с нама ратују.

Задругарство у Аустрији.

О развоју задругарства у Аустрији пружа доњи исказ податке.

Постојало је задруга године

1873: 169	1895: 3,660
1875: 1,004	1900: 7,502
1880: 1,155	1905: 10,899
1885: 1,436	1910: 16,469
1890: 1,898	1913: 19,091

«Госп.»

Облетница крунисања. Осмога јуна се навршило 48 година, како је у будимекеј цркви краља Матије Његово Величанство Франц Јосиф I. крунисан за краља Угарскога и Хрватскога. Услед рата прослављена је та облетница само свечаном службом бољом, коју је служио бискуп др. Антун Немеш и то у оном истом орнату, у коме је тада кнез примае Шимор обавио крунисање. Свечаности присуствовали су заступници свих власти.

Краљев упис ратнога зајма. Његово Величанство краљ наш уписао је за први ратви зајам Угареке пет милијона а за овај други седам милијона круна.

Нови десетфилерци. Држава је од 10. маја пустила у промет нове десетфилерце од никла, који изгледају ево овако:

да би их наши читаоци по кову познавали.

Где ће бити допунбене асентације? Биће их у шест домобранским допунбеним заповедништвима у жупанијама Липто, Шарош, Сепеш, Земплен, Берег, Тренчен, Сабољч, Сатмар, Гемер и Кишхонт, Ноград, Зољом, Силађ, Колож, Јас-Нађкун-Солнок, Вировитичкој, Пожешкој и Сремској.

Лажне банке двокрунашице. Лане је држава издала нове папирне двокрунашице. Ове су неки зликовци почели да кривогворе праве и да их протурују по пијацама и по вашарима. Ове лажне двокрунашице познају се по томе, што су са обе стране блеђе и замрљаније по право банке. Лажне су банке плавичасте а цраве су зеленкасте.

Пошиљање пакета са ратном поштом. Пошто је поштански саобраћај бржи а

Међутим је време врло отоплело — пошта не прима за пренос никаква јестива. Шаљимо војницима место јестива сапуна, прашкова против знојења, цигарета и цигара.

Против прилепчивих болести. Пошто је лето брзо ославило те ударила нагло велика жега, бојати се да се по народу не распростре кујне болести. Жупанијске власти издале су нужне наредбе о томе, како да се побољшање народа предуреди. Сваки ваља да настоји, да се те наредбе изврше у интересу здравља свију нас.

Гајитељима свилене бубе. На више месеца заглашили су наше вредне бубарине, да им се не ће ове године исплаћивати и примити чауре. То је вест неоснована, лажна је. Распиталисмо се, те су нас у надлежном месту уверили, да ће се чауре и ове године као обично примати и готовим новцем исплаћивати.

Скупо крме. Ма да је у ово ратно доба све покупило, ипак се свет зачудио кад је видео: да је неки престовички сланинар, прошле недеље, на будапештанском свињском тржишту платио за једно крме 1214 круна 80 филира! Крме је превагнуло 380 килограма, те је једна кила плаћена са 3 круне и 60 филира.

У Америци нема зараде. У америчкој вароши Њујорку пописали су беспослене људе и набројили су: да се у Њујорку за месец дана, од 15. априла до 15. маја ове године налазило 384,000 људи без рада и зараде.

Излишне пошилке. Моле нас да јавимо нашем свету, да је излишно слати нашим морнарима јестива и новаца. Наши се морнари добро хране и ретко су у прилици да троше новац.

Упис ратнога зајма. У Суботици је стара сушкиња Марија Мандићева за целог века свога уштедела 1200 круна, па их је довела у варошку кућу за упис ратнога зајма. «Ево мојих новаца!» рече баба Марија чиновнику «нека је од Бога просто. Да имам више, дала бих и више, само да помогнем својој милој домовини. Од кога је, доста је!» Ленка Чепулићева, просјакиња у Великом

Вараду, напросила је 190 круна и од тих је уписала 100 круна за ратни зајам. «Полажем их на олтар отаџбине!» рече баба Ленка када је предавала новце тудору оне цркве, пред којом је од заманде просила.

Код надвојводе Јосифа и генерала Боројевића.

Ратни дописник «Berliner Tagblatt»-а г. Леонхард Аделт, пише из новинарског ратног стана ово:

На путу до фронта, који ме је провео кроз армије надвојводе Јосифа Фердинанда, Максимилијана и Боројевића, примио ме је врховни заповедник треће аустро-угарске војске, генерал пешаства Светозар Боројевић у свом главном стану.

Војсковођа је о данашњим операцијама у Галицији изразио овако:

— На целом фронту добро напредујемо, и ако не иде све у онако брзом темпу као у почетку, јер уређивање довоза и брижно пропремање даљих операција изискује времена. Пшемисл нас у том напредовању не ће задржавати, ма да се заузеће утврда нешто и отегнуло, јер се тешко топништво мора тек допремити. То не ће имати утецаја на остале догађаје. Велика основа, коју су израдили заједничким силама барун Конрад и генерал Фалкенхајн, може се на тај начин сматрати потпуно успелом. Моја се армија држи те основе, па ју је извела у оквиру целине, онако, како је замисљена. Бескидеки збор био је захватио у ускрену битку око долине Вираве са три дивизије, те је допринео победи. Кад је напредовање наше војске подузимано од одсека до одсека, суделовао је код тога и бескидеки збор, те се ванредно одликовао.

Даље уз фронта приспео сам до зборнога заповедништва надвојводе Јосифа — до седмога збора — који се попуњава угарском момчади. Војници управо обожавају свога заповедника, који је неуморан у бризи за своје људе, а у боју увек у првим линијама. Његов четверопрег, састојећи се од самих белаца, који се виде из далека, као да персонифицира њихову војничку срећу. Дневно по два и по три пута посећује надвојвода рањенике у пољској болници.

И сам он у мало да није страдао за последње офензиве, кад се једна руска граната распренула у његовој најближој близини, убивши једнога човека и десет коња, а рањивши три војника.

Његов начин живота не разликује се ничим од живота сваког другог часника у фронту. У Бирези, градићу наполак попањеном на путу из Санока према Пшемислу, одабрао је надвојвода стан у кући, у којој су становали непосредно пре њега руски генерали: Сипов, Бронилски, Ханицки и Максимов. Та кућа је власништво грофице Церниецке, а околишно грађанство називља је «дворцем». Надвојвода нас је примио у соби с веравдом, у којој се врата не могу затворити. Моје мађарске колеге поздравио је у њиховом материнском језику, а онда наставио немачки.

— Ви очекујете од мене нових вести, али вам их не могу дати, јер — дода шалећи се — још нисам доспео да купим новине... Но толико је непобитно, да су Руси изгубили сваку срчаност. Управо у овој соби преспавао је на проласку Ратко Димитријев и изјавио пред грофицом Церниецком, да се није надао овом ударцу, па да је Русија ову војну изгубила.

Надвојвода се у даљем разговору распитао за моје утиске код Хинденбургове војске, те изјавио своја дивљење за Хинденбургову женијалност.

— У ускршњој битки и ми смо се борили раме о раме с немачким четама и скупа смо победили. И данас ступамо упоредо с немачким бескидеким збором. Камо? Ех, то ни сам не знам. Но свакако ћемо се наћи у право доба на правом месту.

Уређујмо своја гробља!

Више пута смо помињали у овоме листу: да је од Бога грехота и од људи срамота, што су наша православна гробља по многим нашим црквеним општинама забатањена, запуштена, те су мутно огледало како слабо уважавамо своје мртве и како мало ценимо спомен оних који су нас родили, одхранили и оставили нам у нарук све своје мудре и тешке тековине.

Његово Високопреосвећенство, православно епископ будимски, г. др. Георгије илем. Зубковић, извештен да се у многим црквеним општинама епархије будимске гробља нечисто, неуредно и светињи места несходно држе — а у архинастирсској бризи и жељи да се ово недостојно стање на боље измене — наредио је путем конзисторије будимске још 13. августа год. 1913. следеће:

«Како су православна гробља освећена места, у која се земни остаци чланова цркве, наших милих сахрањују, то ваља гробља држати у примерном реду и чистоти, да се и тиме покаже љубав и поштовање наше према нашим милим покојницима и поштовање према светињи места. Али на жалост овој конзисторији је до знања дошло, да су у многим цркв. општинама гробља запуштена, неуређена, неограђена шипражјем зарашћена и надгробни споменици изваљени. С тога се подручним цркв. општинама наређује, да у колико није следеће учињено, да то учине и у будуће према овим наређењима поступе: гробља треба оградити зидом, живом оградом од гледичије, дуда, јоргованом, оградом од бодљикавог дрота или барем опшанчити и тај шанац сваке године двапута очистити, да би имао увек потребну дубину и ширину да не би могла стока или друго што у гробље ући. На улаз ваља капију ставити, која се може и закључати. Од капије, ако је могуће, ваља да води кроз гробље шири пут, да би у нужди и кола могла ући. Гробови ваља да се копају у извесном реду, остављајући испред и иза реда мале путеве за пролаз, јер иначе ће се брже напунити и поједини гробови не ће бити лако приступачни. Гробље ваља у пролеће и у јесен очистити од шипрага и разних непогодних биљака. Где није засађено гробље багреном или другим дрвећем,

www.nhs
Н
Д
Р
О
В
И
К
О
Т
Е
Л
С
К
А

ваља га по извесном реду крај путева заса-
дити, чиме ће гробље добити изглед бапште,
а и од дрва ће бити користи. Парохијани
ваља да надгробне споменике у реду држе, а
у колико би и споменици таквих покојника
се извалили, који немају у тој општини род-
бине, те споменике треба Општина да даде
подићи и утврдити. За све ове годишње
послове око одржања гробља у реду има ће
општине довољно покрића у своти од про-
дане траве и дрва.

Парох. свештенство се позива, да са своје
стране вазда настоји, да се гробља сходно
овој наредби у реду држе, а окр. прото-
презвитерима се и овом приликом у дужност
ставља, да и у будуће приликом сваке прото-
презвитерске визитације гробља надзиравају
и општинама саветима и упућивањем на руци
буду, како би горњој наредби свагда што
боље и целесходније могле одговарати.»

Ова красна и поучљива поука родољуби-
вога архипастира будимске епархије можда
је и извршена по многој православној сеоској
црквеној општини -- али да је остала не-
извршена у првој, најстаријој и најбогатијој
Црквеној Општини — Будимској, о
томе се може уверити свако сваки дан чим
походи српски православни одељак градскога
гробља табанскога — где је сијасет оборених
споменика, па чак и оних особа, која су
православним Будимлијама сазидали и укра-
сили ону дивну цркву и оставили огромно
имање, завештаје и закладе.

Је ли и у тој црквеној општини обноро-
дована наредба владичина? Надајмо се, да ће
ее она скорим и извршити на утеху многих
православних, који ово гробље походе: да
оладу своје поштовање оним многим славним
покојницима, који на овом гробљу вечни
санак бораве.

Састанци за нашу потпорну благајницу.
Врло нагло расте број оних, који су
похитали да осигурају себе и своју
породицу код радничке потпорне благај-
нице. По свима крајевима у земљи
држе се састанци, на којима се држе
поучна предавања о користима пот-
порне благајнице и тим приликама
се уписују за чланове врло многи,
који мисле и на сутра, на своју
будућност.

Мађарска Газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге,
газдинске кругове и арендашка дру-
штва и даје бесплатна савета у свима
задругареким пословима. Земљодел-
цима даје бесплатна упутства при
куповању земље, те држи исказ зе-
маља, продаваца и купаца. Ко је рад
земље да купи или да прода, нека ту
своју намеру јави Мађарској Газдин-
ској Задрузи. Адреса је ова: Budapest,
IX., Ullői-út 25. szám.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

О Г Л А С И.

Огласи се примају у наклади
ЊИВЕ
Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добијају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табакуну овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним сликама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби. — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шаље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.